

גליון

מעוללות
ספירים

במשנתו של הבעש"ט הקדוש

פרשת
תולדות
גליון קמ"א

מאמר "מערת המכפלה" [ח"ב]

מערת המכפלה - אדם הראשון בגן עדן | "זממה שדה ותקחנה" - זממה שרה ונטלה את מערת המכפלה | נשמות הצדיקים עוברים במערת המכפלה בדרכם לגן עדן | מערת המכפלה - התערבות והתדיקות בפנימיות ובשורש העליון

הראשון ב"גן עדן" דרך קבורת גופו ב"מערת המכפלה" הנמצאת בסמוך למקום "גן עדן" שבארץ - שבירושלים, כן הוא לגבי כל נשמות ישראל הצדיקים, בשעה שהם יוצאים מן העולם מתוקנים במעשיהם - באים מקודם אל בחינת

נשמות הצדיקים עוברים במערת המכפלה בדרכם לגן עדן ובמבואר בספרי החסידות^א על פי הזוהר הקדוש^ב כי כשם שאדם הראשון הכולל את כל הנשמות חזר ושב למקומו

וכו, לעיל כשאמר לו וקברתני בקבורתם (בראשית מז ט), היה לו לומר דברים האלו. ונ"ל בהקדים מאמרנו (בפירוש עקב) בפסוק (דברים יא כא) למען ירבו וגו' על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ, ועיני בירושלמי ברכות פ"א (ע"א) על חיים מהלך חמש מאות שנה וכו', ורבנן אמרי כשני אבות כימי השמים על הארץ שהוא מהלך ת"ק שנה. ור"ל אשר נשבע לאבותיכם שימיהם היו ת"ק שנה כימי השמים על הארץ, ועיני שם במפרש מ"ש בשם הילמדנו, והוא תמוה קצת דשני האבות מאי בעי הכא.

והנ"ל בזה דבאמת ארץ החיים ועץ החיים הכל אחד, והוא ככלל ארץ ישראל וכמבואר בזוהר (ח"א קכ"ח ע"א) דדרך מערת המכפלה אזילין לתמן ועיקר הנחלה שם, וכן יהיה בעתיד בחיים חיותינו כמו שהיה באדם הראשון קודם החטא, ולשם רצה משה להלוכין כמו שמבואר בעשרה מאמרות (מאמר חקור דין חלק ב' פרק ט"ז) בפסוק (דברים ג כה) אעברה נא. והנה במראות הסולם נאמר (בראשית כ"ג ט) הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולדורך, שאמרו רז"ל (חולין דף ע"א ע"ב) קיפל כל ארץ ישראל תחתיו, היינו עץ החיים זהו ארץ ישראל מקרי ולא ארץ כנען, והיינו על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם, ומפרש איזה האדמה, על זה אמר כימי השמים על הארץ, ר"ל העץ החיים אשר היא ת"ק שנה כימי השמים על הארץ, עד כאן. (ובמקומו יבואר יותר). ויצא לנו מזה כי הנתינה במראות הסולם, היא עקרו של ארץ החיים שניתן ליעקב וזרעו דזקא, ואם כן לא שייך ירושה וכוונה, כי כל אחד פרי מעללי יאכל אם רב ואם מעט גם בחיים חיותינו בגן עדן דלתתא לעתיד, כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (ע"ג ג ע"א), ואז עולם שכלו שבת. לכך דייק ואמר ה' נראה אלי בלוח, היינו בחזרתו מבית לבן בארץ כנען דייקא וגו', ונתתי את הארץ הזאת וגו' היינו ארץ הגשמי כפשוטו, ועתה וגו', ר"ל ולא בנחלת ארץ ישראל דלעתיד דהיינו ארץ החיים ועץ החיים, כי שם לאו בבכורה תליא מילתא רק נוצר תאנה יאכל פריה, וכיון שאמר לו ועתה וביאר לו כונתו כמ"ש, היה קשף ליוסף מה ענין ארץ החיים ועץ החיים לתניית הארץ דהם אינם שם, ובודאי דגילה לו דהם מארץ ישראל ונקשרין עמו על ידי שביל נעלם וסתום וטהר, והוא ארץ מערת המכפלה ומתמן מריחין בוסמן דגן עדן, וכיון שנודע לו חשיבות המערה יתכן שהיה בלבו על מה שלא הוליק את אמו לשם, כי מעיקרא היה סבור שמה שצוה יעקב להוליכו לשם דזקא, היינו כדי לשכוב עם אבותיו כמ"ש ושכבתי עם אבותי, אבל רחל לאו אבות שלה הם, לכך אין לה מעלותא בזה. אבל עכשיו שמענו חשיבות המערה, יתכן שהיה בלבו לכך אמר ואני בבואי מפדן וגו' כפירוש רש"י, והבן כי נכון הוא בס"ד.

אך הובא בספ"ק אמרי נועם (פר' וירא אות ה) וז"ל: א"ו וירא אליו. כי הנפל השרים כתב והוא יושב פתח האהל, כי אברהם אבינו ע"ה יושב בפתח גיהנם שלא יוליכו שם מי שקיים מצות מילה, רק למערת המכפלה, אשר דרך שם מעביר כל הנשמות לגן עדן (ראה עירובין יט). והנה מערת המכפלה נקראת קרית ארבע, על שם ארבעה זוגות הנקברים שם. וזו שנרמז לו שעל ידי מצות מילה יזכה למערת המכפלה ולכנוס לגן עדן. על כן ויר"א אליו ראשי תיבות אדם ורוח אברהם ושרה יצחק רביקה יעקב ל"אה. עוד כתב שם (פר' בהעלותך לקוטיס אות א): בהפטר, ראה העברתי מעליך עונך והלבט אותך מחלצות (זכריה ג ד), ידוע אשר הנשמות עוברים דרך מערת המכפלה, ומשם עולים לגן עדן ומתלבשין בלבושי יקר. לזאת ראה העברתי מעליך עונך ראשי תיבות מער"ה. ואח"כ מלבישין במחלצות שהם לבושי יקר שבגן עדן.

וכן מובא בספ"ק אגרא דכלה (פר' חיי שרה) בזה"ל: ויקם השדה והמערה וכו', כל הפסוק אינו יודע מה מלמדינו, והנראה שמרמז לנו זה שאמרנו ר"ל שכל נשמת צדיק הולך במשרים דרך מערת המכפלה, שדרך שם הוא מעבר לגן עדן, ועי"ז מתבטל גם דני ארץ קבר, וז"ש ויקם השדה והמערה אשר בו (שהולכת עד פתח הגן עדן) לאברהם (כפשוטו). וגם כל נשמה בקדושה רמיח אברים נקראים אברהם כנודע מזהה (ח"א קכ"ב ע"ב), לאחזת קבר מאת בני חת (כבר כתבנו רמז בני חת המה כחות הדין והגבורה מלשון חתום), ורצ"ל שבהליכת אברהם היא הנשמה לשם, אזי אוחז הקבר ומצילו מיד בני חת, וישכון על הגוף לבטח עד אשר יעמוד לקץ הימין.

עוד כתב שם עפ"י: והנראה דהנה כל הצדיקים ההולכים לעולם הבא הכוללים דרך מערת המכפלה, ואברהם אבינו אינו מניח ליה כנס לגיהנם מי שהוא נימול חוץ מהבא וכו' דנמשכה ערלתו ולא קא מבשקר ליה (עירובין טו), ומכל שכן דלא קא מבשקר למי שאינו נימול כלל, הן רואה שזכות המילה הוא שגרם למערת המכפלה, והנה ממירא נתן העצה על המילה (ב"ר פפ"ב ח), ועל ידי העצה הזאת זכו האבות למערת המכפלה, (הנה רואה שמקום המערה נתגלה לאברהם אז אחר המילה בעת ביאת המלאכים כמבואר בזה"ל), על כן נאמר בקבורת האבות אשר על פני ממרא, רצ"ל האושר ההוא יזכה להם ממרא בעצתו, מה שאין כן בקבורת שרה שלא נתחתמה בה המילה.

וראה עוד מה דאיתא בספ"ק ישמח משה (פר' ויחי דף ק"א ע"א) ואלו דברי קדשו: ויאמר יעקב אל יוסף וגו' נראה אלי בלוח בארץ כנען וגו' (בראשית מח ט), ועתה שני שבין וגו' (בראשית מח ט), ואני בבואי מפדן וגו' (בראשית מח ט). ויש להבין מה זה דייק ואומר ועתה. ועוד קשה קושיית המפורשים על אומרם כאן ואני בבואי מפדן וגו', כפירוש רש"י (ד"ה ואקברה) וידעתי שיש בלבך עלי

^א כדאיתא בזוהר חדש (מרגליות מדרש הנעלם דף כא ע"א) בזה"ל: ותאנא, שבע

המוטבע בהם - הקבורים ב"מערת המכפלה", ועל ידי זה נעתקת ממילא נשמתם אל שורשם - דהיינו במקום "גן עדן" שבו היה נמצא אדם הראשון מקדם - קודם חטא עץ הדעת!.

"מערת המכפלה", והיינו שהם מסירים מעליהם בקברם את ה"משכא דחויא" שבה על ידי זוהמת חטא אדם הראשון! [שהרי על ידי הקבורה נבדל הגוף מן הנשמה החוזרת לשורשה], זאת על ידי שורש האבות

למרום גם להם פתח אברהם אבינו ע"ה פתח טוב, שיכולין לומר נושב ככל אבותי עשה נא לי בזכות אבות.

וזהו פתח טוב פתחת לגרים, כידוע שע"י הפגם המר מתרחק מאור פני מלך חיים, ועכ"ז אם ישים אל לבו גודל חטאו שגדול עונו מנשווא, ומה גם מי שאבותיו כשרים וצדיקים וחטאים נוגעים בכבוד אבותיו בעלמא דקשט, שהאבות מצטערים בקבר כמ"ש בפסיקתא ובוש"ט (ד) שאם אדם מישראל חטא מרגיש יעקב אבינו במערת המכפלה, שהחטא נוגע מאביו הראשון עד אברהם אבינו ע"ה אב המון אביהם של ישראל, וזהו נושב ככל אבותי תוש"ב אותיות בוש"ת, הבושה והביזון הוא לו מכל האבות, ובהתבונן בכל זה ושופר כמים לבו וצועק אל ד' רחם נא גם עלי לבלתי ירח ממנו נדח, ומאמין כי יש עוד תקוה לנפשו האומללה, מעורר כח אברהם אבינו ע"ה הראשון למאמינים ומסייעו לתשובה ומציל אותו מרדת שחת, וכמו שנאמר ואברהם עודנו עומד לפני ה' תרגומו עד כען משמש בצלו קדם ה'.

עוד כתב שם (פר' בשלה): וכמ"ש אמור"ר זצלה"ה ז"ע"ו כי תמיד בעשות הטוב מהתלמיד שפתתויו דובבות ונחשב כאילו הוא חי בעוה"ז ועושה הטוב ההוא שנעשה עתה מכחו, ואם הבן או התלמיד איננו מתנהגים בדרך הטוב והישר הפגם נוגע בהוא, והרבי, וכמ"ש (שוח"ט ד) בשעה שישראל חוטאין מרגיש יעקב במערת המכפלה, שבחטאו גם אביו חוטא בבחי' עיבור, כמבואר בע"מ.

עוד כתב שם (פר' פדושים): איש אמו ואביו תראו, שהפגם נוגע ותבוא עד דור אבותינו, ואף ככהמה בעולם העליון נוגע להם הפגם, ונוגע עד בחינת אור"א כמ"ש במדרש שוח"ט (ד) בשעה שישראל חוטאין מרגיש יעקב במערת המכפלה.

עוד כתב שם (לשבוטים): אולי ר"ל ע"פ התדב"א (פ"כ) חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, אברהם יצחק יעקב, והפי' שיתבונן האדם ויתן אל לבו כי מעשיו נוגעים להאבות, ר"ל אם האדם חוטא נוגע הפגם עד אי"ו שורש האבות, ממבואר בשוח"ט (ד) בשעה שישראל חוטאין מרגיש יעקב במערת המכפלה, וגורם לצבור ועלבוני האבות הק', ומדה טבה מרובה ממילא מעשיו הטובים נוגעים להאבות ולגילה במעשה אבות, כדרך הכ' יגל יעקב ישמח ישראל, וזהו מתי יגיעו מעשיו למעשי אבותי שמתאימים יחד ע"י נגיעה בהאות, והמעשים טובים נתעלים יותר בקדושה ע"י נגיעתן במעשה אבות הק', כבחינת אור ריש ואור חודר.

¹ כמבואר בספ"ק פרי צדיק (פר' ויחי את ה) וז"ל: וקברתני בקבורתם, היינו להכניסו למערת המכפלה דשם היה אור דיוקנא דאדם הראשון קודם הקלקול דאימתא (מדרש רבה ריש פרשת אחרי) תפוח עקבו של אדם הראשון מכהה לגלגל חמה קלסתר פניו על אחת כמה וכמה. והיינו למעלה מבחינת השמש ואחר הקלקול דניטל זיוו ונקססה עליו מיתה לתקן הפגם כיון שסבל המיתה זכה למדרגתו הראשונה בהנוגע לפרט נפשו אף שלא נתקן עדיין הפגם מכל העולם (כמו שנתבאר במקום אחר) וכן זכה גם יעקב אבינו ע"ה כשהכניס יוסף למערת המכפלה. והנה כל עסק יעקב אבינו ע"ה בעולם הזה להוציא הכנסת ישראל ושיזכו להרכוש גדול שהוא מתן תורה ואז יוכל הוא לקנות מעלתו ומדרגתו. וזה שמרמוז ועשית עמדי חסד ואמת. ידיעו דיעקר ההשפעה י לבחינת כנסת ישראל הוא על ידי בחינת יוסף שהוא מרכבה למדת צדיק יסוד עולם ונגזר שם שדי. וזהו שנאמר ועשית עמדי עם ד' י שתוכל הדי' לאתעברא ביו"ד חסד ואמת תורה שבעל פה ותורה שבכתב ידיעו דהם כנגד קוב"ה ושכנתיה. ועל ידי כן תוכל להוציא ממצרים ולהכניסו למערת המכפלה לקנות מעלתו. דאם לא כן חס וחלילה יוכרח לבא עוד לעולם הזה להוציא הרכוש גדול.

פתחים יש לנפשות הצדיקים, להכנס עד מקום מעלתם. ועל כל פתח ופתח שומרים, הפתח הראשון, נכנסת הנשמה במערת המכפלה. שהיא סמוכה ל"ע. ואדה"ר שומר עליו. זכתה, הוא מכריז ואומר, פנו מקום, שלום בואך. ויצאה מפתח הראשון וכ'.

וכן הובא בספ"ק אמרי אמת (פר' חיי שרה) וז"ל: איתא בזה"ק שבמערת המכפלה שם פתחו של גן עדן, מכפלה היינו גן עדן העליון וגן עדן התחתון.

וראה עוד בספ"ק מגלה עמוקות (על ויתחנן, אופן רכב): כמו שיש גן עדן בשמים שהם שערי צדק שלמעלה, כן גם גן עדן בארץ למטה, והיא מערת המכפלה שדרך זו הולכים כל הנשמות שבעולם, אשר יעשה כמעשיך על גן עדן שלמטה, וכגבורתך על גן עדן שלמעלה. ולכן ביקש משה אעברה, רצה ליכנס לארץ ישראל לתקן ולציין מערת אדם הראשון ודאבות עולם, נ"א נוטריקון נשמת אדם, שדרך מערת המכפלה שם נקברו ארבעה זוגות, דרך שם מוליכין כל נשמת אדם. כמובא בספ"ק אוצר החיים (פר' כי תצא) להרה"ק מקאמאראנא ז"ל בשם ספר התמונה וז"ל: ועיין בתמונה כי האות הזה מערת המכפלה קבורת הנשמות לצורו החיים ולכן כי קבור תקברנו לאספי לצורו החיים לירושת הצדיקים צדיקים ירשו ארץ ושים חלקנו עמהם אמן.

² כמבואר בספ"ק שכל הנשמות שבעולם הם לתקן את אדה"ר, כדאימת בספ"ק תפארת שלמה (פר' ויקרא) בזה"ל: עוד בדרך ה"ל אדם כי יקריב מכס וגו'. כבר נתבאר כי צריך להקריב אדה"ר הרמוז לאדם קדמון וצריך לקרב ולתקן עד סוף דרגין זהו (תהלים קד, טג) יצא אדם לפעלו. פעלו נקרא אדה"ר כמבואר כן זה בכתבי האר"י ז"ל. וז"ש בחוקק הנביא שהי' תיקון אדה"ר (ב' תבוק ג, ב) ה' שמעתי שמעך יצא ל"ש הכתוב (בראשית ג, ג) את קולך שמעתי ואירא. וז"ש (תבוק ג, ב) ה' פעלך בקרב שנים חייך. להחיות פעלך הוא אדה"ר. וזהו (אבות ב, א) ותפארתו לו מן האדם. פי' שגיע לו תפארת מן האדה"ר כשיבוא לעולם העליון ושואלו אדה"ר אם עשית מצות ומעש"ט למעני כמבוי בספרים כי כל הנשמות עוברים דרך מערת המכפלה והצדיקים מאינם את אדה"ר בצדקת! וזהו (בזמירות שב"ק) שכרו הרבה מא"ד זהו אדם"ם על פי פעלו. פי' ע"פ ה' פעלו.

עוד איתא שם (פר' במדבר): אכן ה"ל לרמוז בזה דהנה כבר מבואר בספרים שכל המצות ומעש"ט ות"ת ותפלה של האדם הנה כולם עוברים בעלייתם דרך מערת המכפלה אל האבות ולא אדה"ר ודרך שם יעלו בית אלהים לרצון לפני ה'. כשהאדם מכוון בהם כראוי להם ואשר יושב לפניהם לכן גם לפני הש"י יהי טוב. והנה כבר נתבאר כי בק"ש יש רמז לכל המצות לכן הנה הק"ש של האדם עובר בכל יום דרך מערת המכפלה עד האבות הקדושים ואדה"ר אם נאמרה כראוי ביחוד ובכוונה כנוכה. וראשית הק"ש הוא (דברים י, ד) שמע ישראל וגו' ה' אחד שהוא מס"נ על כל המצות והוא קבלת עול מלכות שמים שצריך לכוון בתיבת אחד במס"נ. והנה זה שהפליג הכ' בשבח הצדיקים מנשיאי ישראל כי משה ואהרן וי"ב נשיאי ישראל הנה כאו"א היה שלם ומוכן במס"נ של כל תורה ומצות לכן העלו ונתעלו בהק"ש שלהם איש אחד הוא הק"ש כי לבית אבותיו היו מגיעים אל האבות ותיקון אדה"ר כנ"ל.

³ כמבואר בספ"ק תפארת שמואל (פר' וירא): ואולי זהו הפירוש פתח טוב פתחת לעוברים ושבים, שאברהם אבינו ע"ה פתח פתח ושער לזרוע אחריו, הן להעובדים את ד' כראוי וזוכים לקדם פני המלך, מלה"ט (שמואל ב' יח) ויעבור את הכושי, שמקדימין לסדר תפלה כראוי, והיינו פתח טוב לעוברים. וגם לשבים הן היודעים שצריכין לשוב, ובושים להרים ראש ולישא עיניהם

הזוה"ק" שה"מכפלה" היינו שהוא כפולה בב' ההי"ן - ה' עילאה וה' תתאה - בסוד "בית ועליה", ולכן דווקא בה

נמצא כי "מערת המכפלה" הוא הצמצים וההמוצפע בין עולם הזה ועולם הבא, וכדאיתא בספרי החסידות' בשם

המדות כאמור. וכאשר עשה כל זאת, ואחרי כן קבר אברהם את שרה אתו כי כבש לה הדרך מקודם לעלות בית ה' ואז בעת קברה עלתה נשמתה בשביל אשר עשה אברהם להעלות הימין נוקבין אל המלכות ומשם אל הבינה להיות צרורה בצרור החיים אמן כן יהיה נבמטל כן ישראל.

וראה עוד בספה"ק **מאור ושמש** (פר חיי שרה) שכתב זול"ק: ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. להבין סמיכות הפרשיות נראה על פי מה דאיתא **בוה"ק** (ח"א קט"ב ע"ג) רבי אלעזר שאל לאבוא אמר **האי מערתא לאו כפילתא הוא וכו' עד ה"א דבשמא קדישא דאיהו מכפלה וכו' ועיין שם.**

שנקראת מכפלה על שם שהיא כפולה בשם הויה"ה כמאמר הזוה"ק דלא הוה בשמא קדישא את אחרא מכפלה בר איהו והיא נקראת צרור החיים ושם קשר אותה. והנה יש זיווגא תתאה וזיווגא עילאה. ובמקור חז"ל על מאמר הגמרא (ברכות ט"ב ע"ב) וכשאתה יוצא לדרך המלך בקורבן וכו', דהיינו כשיצא לדרך שאינו זיווגא תתאה זה כן יקשר את עצמו בזיווגא עילאה

והיינו בתשובה שהיא ה"א עילאה והיא נקראת זיווגא עילאה מחמת שכתבה ובינה תרין ריעין דלא מתפרשין והיא הויה"ה ואה"ה כדאיתא בספרים הקדושים. **ועל כן עתה שמתה שרה וקשרה בה"א עילאה כנ"ל והוא נשאר יחידי בעולם כולל זיווגא תתאה היה צריך לקשר עצמו בזיווגא עילאה כמאמרנו הנ"ל היינו בעולם התשובה בינה ה"א עילאה.**

וזה הוא סמיכות הפרשיות כי למעלה כתב ואחרי כן קבר אברהם את שרה וגו' אל מערת שדה המכפלה ומשמעו כנ"ל בוה"ק וכאשר פירשנו, על כן יצאק אחריו ואברהם זקן בא בימים רצה לומר שהוצרך לזיווגא עילאה על כן בא בימים רצה לומר ימים העליונים כדאיתא בוה"ק וה' ברך את אברהם בכל רצה לומר אחר שקישר את עצמו בעולם הבינה השפיע עליו ה' החמשים שערי בינה כי כל בגימטריא חמשים.

^ח חיי שרה דף קט"ב ע"א.

^ט כמבואר בספה"ק **מגן אברהם** (פר חיי שרה) זול"ק: **וזה ויתן לו את מערת המכפלה, מרומז שם כי לארבעה אותיות הויה"ה ב"ה שהוא על שם שכמולה בזוגות אברהם ושרה וכו' שהם כסוד ד' אותיות הויה"ה ב"ה, כי אברהם ושרה הם כסוד הנשמה, כי אם אמנם ששרה מרמוז על הגוף עם כל זה אברהם איבנו ע"ה שהוא כסוד הנשמה הוא איזך כל כך את גופו עד שהפך גם**

החומר לנשמה רוחנית, והגם שבחינת נשמה היא מבחינת בינה שמקנת כשריאה שהוא עולם הנשמות שהוא כסוד ה' ראשונה, על כל זה נודע שמשכן הנשמה היא במוח שהוא כסוד חכמה מוחא (תק"י"ז ע"ג), והענין הוא כי תלתא מוחי איכא בראש מוח חכמה מוח בינה מוח דעת, ומשכן הנשמה שהיא במוח היינו במוח בינה שבבריאה עולם הנשמות, אך עם כל זה כל הג' מוחין כלולים במוח חכמה סוד חכמה מוחא ומשם נאצל ונתפשט החיות להנשמה שהיא כסוד מוח בינה, כי חכמה ובינה הם תרין ריעין דלא מתפרשין (זוה"ק ח"ד ע"ג). לכן גם מוח בינה שבראה נכלל במוח חכמה, כי בינה היא נוקביה דאבא שהיא כסוד אימא עילאה (עיין זוה"ק תשא) כסוד הנוקבא הנכללת בדכורא בחינת אבא. **לכן אברהם ושרה שהם כסוד נשמה משמכנה במוח הם כסוד חכמה מוחא שבסוד יו"ד שבשם.**

ויצחק ורבעה הם כסוד ה' ראשונה כי יצחק הוא בחינת בינה ליבא (שם) דמינה דינין מתערין ועם כל זה נודע כי למעלה בשרשה היא רחמים גמורים, וזה מרומז בירבקה' שהיא אותיות 'הבק' בחינת חסדים ורחמים כמו שכתוב (תהילים ע"ב, א) להגיד בבוקר שבך וכו' וכן המה כסוד ה' ראשונה שבשם, **ויעקב ולאה הם כסוד אות ואו"י שבשם** כי יעקב הוא כסוד הדעת שבסוד האו"י כידוע, ולאה' בגימ' ל"ו מרומז לשהש קצוות ששה מדות הקדושים שכל אחד כלול מוא"ו שבגימ' ל"ו, **ואדם וחוה הם כסוד ה' תתאה שבעשיה יל על ידי הטאט שטאטו בעץ הדעת גרמו שהאדם שהוא בעולם העשיה נמשך אחרי גשמיות העולם החומרי, וזה מרומז ב'אדם' 'חוה' שהם בגימ' ס"ד בחינת ותשם 'בסד' רגלי' (איוב י"ג כ"ז), שעל ידי חטאם נלכד האדם במצודת**

^י כדאיתא בספה"ק **תולדות יעקב יוסף** (פר' נח, בת ג' בזה"ל: ובהזו יובן הבית והעליה של שנים שנפלו, והוא ה' תתאה שנק' בית כנודע, והעליה היא ה' עלאה, כסוד מערת ה"מכפלה, כמ"ש בזוה"ר (פר חיי שרה קט"ב ע"א) כ' ה' היא כפולה בסוד בית ועליה וכו', **שנפלו שתימן בפי הגלות, בסוד ותלכנה שתימן שתי הויה"ה,** אמר בעל העליה לבעל הבית, כי האדם שהוא בעל בחירה שבידו לבנות הבית ולתקנו ולהעלותה נקרא בעל הבית, והוא אינו רוצה לבנות, שאין יכולת בידו לבנותה על ידי כוונת הכב משחבר בהמ"ק כנ"ל, ועצה יעוצה שבעל העליה בונה את הבית שהיא התפלה בסתר המחשבה, ותקנה זו הוא על ידי עסק התורה והחכמה, בסוד ה' בחכמה יבנה בית, חכמה בדחילו ורחימו, ואז יוכל לתקן הבית ודר בתוכו והבן. **וזהו מאמר ר"י בונה הבית והעליה, כי בתיקון הבית להתייחד עם דודה ממילא נבנה עלי' ג"כ, ובר אמר חדא ובר אמר חדא ובר פלגי והבן.**

וכן מבואר בספה"ק **באר מים חיים** (פר חיי שרה, פרק ט"ג זול"ק: ואולם בדרך האמת נראה שמה הכל מאת ה' נסבה שתיקנה אברהם גם השדה עם המערה גם שהוא אשר לביקש כי אם המערה ועפרו בעצמו אמר השדה נתתי לך והמערה אשר בו וגו'. כי נודע מה שמבואר בוה"ק (וישלח קט"א ע"ב) בפסוק (שמואל-א כ"ה ט"ו) **כה לחי ואתה שלום, והקשה איך דוד המלך ישלח לומר לנבל כה לחי ואתה שלום והלא אסור לקדם שלום לרשעים, ואין שלום אמר ה' לרשעים (ישעיה מ"ח כ"ה), ואמנם דוד המלך ע"ה אף שהיה דברו כאן למטה בארץ הציב וירה אבן פנתו למעלה למעלה ליחד המדות הקדושים יחוד קודשא בריך היא ושכינתיה וקשר מדת הכ"ה לחי ועולמים ונתכונן רק לשם ה' ולא איכפת ליה בזה במה שנבל יהיה סבור שאליו אומר כן, כיון שמיטיות כוונתו בשמי השמים, ובכל מקום סבור כזה כמו יעקב ולא שדיבר עם עשו והשתחוה ד' פעמים על גשתו עד אחיו, לא לעשו דיבר ולא לעשו השתחוה והכל רוא דרזין בשמי השמים, ולזה כיוון, ועשו היה סבור כפשוטו, וגם אפילו בתנאים מצוינו כזה שהיו מדברין בתחתון ורומזין בעליון כנודע לחכמי לב. וכן אברהם איבנו כאן בעת מיתת שרה וביקש מאת בני חת לקברה אצלם להם ידעו רכונתו בעמלה למעלה בשמי השמים.**

ושרש הדברים שיהא אברהם אביגיל לודד (שמואל-א כ"ה, כ"ט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך. **ידוע ליודעים סוד מקום הנקרא צרור החיים חיי המלך מדת הבינה הידוע והיא נקראת ה' אלהיך והיא בחינת עולם כבינת עזן אשר עליה נאמר (ישעיה ס"ד ג) עין לא ראתה אלהים וזלתיך יעשה למחכה לו. ושם המלך בשמות הנשמות בתנוגז נפלא הפלא ופלא בלא שלטא ביה עין בגו עדן גינתא ושם אורות הנפלאים והגוראים המאירין מאתה לנשמות הצדיקים המתענגים ומתעדנין מאורה. ונודע אשר מדה הזו היא מדה השמינית ממטה למעלה וזה ביקש אברהם מאת בני חת בחינת מדה הזו מדה השמינית תנו לי אחוות קבר כי קבר הוא אותיות קרב לקרב את נשמה למעלה למעלה להיות צרורה בצרור החיים חיי המלך כאמור. ועל כן אמר ואקברה את מתי מלפני כי בחינת מדה הזו נקראת מלפני כמו שכתוב בדברי אלהים מרן האר"י ז"ל (בעץ חיים פרק ג' משער הזיווגים) וכן כל השתחויות שעשה, הכל לה' המאיר במדה הזו. ועל כן נאמר ויקם אברהם וישתחו וגו' לבני חת, כפל להודיע למי השתחוה ולפני מי ביקש כל אלה.**

ואמנם נודע אשר זאת תורת העולה מי שרוצה לעלות בית ה' צריך תחילה לבוא אל שער המלך מלכו של עולם, וזה השער לה' צדיקים יבואו בו שער השמים הנקרא שדה חקל תפוחין, ומי שרוצה לבוא אל ההיכל המלך הפנימי צריך תחילה לבוא אל חצר החינונה אם יושיט לו המלך את שרביט הזה והוא בגדי הזהב אשר בבית המלכות מלכו של עולם. ועל כן הנה זה השדה הוא קנה אברהם שדה חקל תפוחין קדישין ויקם לאברהם למקנה מאת בני חת, כי בכח חסדו הגדול עשה יחוד וקישור בכל המדות ממת המלכות עד מדת הבינה, ואז נקראת מערת המכפלה שנכללה בזוגות כי ניתחדו שתי הויה"ה שבשם הגדול והגורא ונעשה זאת כתבתינו מלשון חיבור יחודי כי נתחברו כל

נקלטה הנשמה בעת יציאתה מן הגוף, ועל ידה היא חוזרת

למקורה הראשון.

היצר הרע ונופל לכל גשמיות וחומריות עולם הזה הגשמי והחומרי, ונמצא שהם מרמזים לארבעה אותיות הוי"ה ב"ה, וזה ויתן לי את מערת המכפלה שיזכר עצמו מגשמיותו מכל העפריות והארציות שיהיה כלי מוכשר להשראת אור הוי"ה ב"ה, שיהיה כל חיותו מרוחניות הספירות שהוא חיות הוי"ה ב"ה המהוה כל החיות שבעולם.

עוד כתב שם: והענין שמערת המכפלה ומה שבמקום אחד כתיב (כ.ט. ט) מערת המכפלה ובמקום אחד כתיב (כ.ט. ט.) שדה המכפלה, הענין כך הוא דהנה למה נקריה שמה מכפלה הוא על שם שכפולה בזוגות (עירובין נג.) והארבעה זוגות המה בסוד ארבעה מלאי הוי"ה ב"ה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שבד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, והעולמות מכונים בספרי המקובלים (ענין בעיה שער מי דרוש י) בשם כלים, ועבור זה המה נקראים בשם כלים כי השל"ת הוא אין סוף ואין תכלית בלא גבול וקצבה, ובהעולמות צמצום אורו כביכול במה שהאציל וברא ויצר ועשה: כל עולם ועולם בשיעורו ומדתו כמו ששערה חכמתו יתברך, כי אפילו עולם האצילות שהוא סוד חכמה עליה דכתיב (איוב כח.) והחכמה מאין תמצא, שנאלץ מאור אין סוף ב"ה ובש' והשפעתו ממנו יתברך בלי שום מפקד המגדיל ביתנים, עם כל זה לגבי אור אין סוף ב"ה הוא בבחינת צמצום בבחינת כלי המצמצם מה שמכניסים בה, ומאצילות נמשך ההשפעה לבריאה ומבריאה ליצירה ומיצירה לעשיה, שבכל עולם נתמצצם ביותר והמה בסוד מערה מכלי אלא כלי (עב.) וזה בסוד אור ישר, וגם בסוד אור חודר המה נקראים בשם כלים שהוא מלשון כלות הנפש על דרך הכתוב (שפי"ג. י. ט. וביש"י טס) ותכל נפש דוד, וזה סוד י' עלמין דכסיפין שנכספים ומשתוקקים לצאת מגדרם ולהתדבק באורו יתברך והכלתי בעל גבול ובעל תכלית שהוא אור אין סוף ב"ה ובש'.

זה סוד מערת המכפלה שמרמז להארבעה עולמות שהם בסוד מערה מכלי אלא כלי, וזה המרמז בבחינת 'מערת' באלכ"ם שבגימ' ל"ו, ופועל המכפלה מרומז לב' פעמים ל"ו שהוא ע"ב כמנין סוף הוי"ה ב"ה פשוט ופועל משולש ומרובע כזה י' ה"ה י"ו יה"ה, שזה מרמז לבחינת צמצום האור אין סוף ב"ה מעולם לעולם בדרך אור ישר, שמתחילה הוא אות י' שהיה בחכמה סוד עולם האצילות והקבל מאור אין סוף ב"ה, ואחר כך הוא י"ה שמרמז מאור משמשיעו האור הזה לעולם הבריאה שבושה' האשונה ששם נתצמצם האור יותר, ואחר כך הוא י"ו שנמשך האור מאין סוף ב"ה על ידי אצילות ובריאה לעולם היצירה שבסוד אות ו' שבשם, ואחר כך הוא יה"ה מה שנצמצם עוד האור אין סוף ב"ה מאצילות הבריאה ומבריאה ליצירה ומיצירה לעשיה שבסוד ה"ה שבעים.

ושדה המכפלה מרמז על פירוש השני של כלים שהוא מלשון כלות הנפש סוד אור חודר, והוא כמו שידוע מכתבי הארז"ל (לק"ת זכריה) שא"ה לעתיד יתעלו העולמות בסוד הכתוב (זכריה יד. ט.) ביום ההוא 'יהיה' הוי"ה, היינו שהשני אותיות ו"ה סוד יצירה ועשיה יתעלו לבחינת שני אותיות ו"ה סוד אצילות ובריאה שהם בסוד חכמה ובינה, ויהיה השני בסוד ב' פעמים 'ה', וזה מרומז ב'שדה' באלכ"ם בגימ' קכ"ם' חזון חכמה ובינה, ושדה המכפלה היינו ב' פעמים חכמה ובינה סוד י"ה כפל, וכמו שאיתא בספרים על פסוק (שמות כח. טו.) רבויע' יהיה' כפול' היינו שהארבעה אותיות שבשם יהיו בסוד י"ה כפל, וזה מרמז משה שהוא סוד שדה אשר ברכו ה' (בראשית כג. כז.) שהוא חקל תפוחין קטבו מדת המלכות, שא"ה לעתיד תתעלה עד סוד כתר מלכות בו סוד השני (משלי יב. ז.) אשת חיל עטרת בנהלה, וזה שדה המכפלה היינו ב' פעמים 'שדה' עם השני כוללים בגימ' 'כתר', וזה סוד 'תיו' עלמין דכסיפין המה ארבעה עולמות שיש בכל עולם עשר ספירות שלל ספירה כלולה מעשר, והם בסוד ארבע מאות שקל כסף, שקל הוא על שם שהם ברא דמתקלא ביה הכתוב (שעריה יב.) ושקל כפלס הרים, שהוא סוד המצומם מן השחקיל וצמצום השל"ת כל עולם ועולם במדה במשקלו ומדתו שיהיה ההשפעה הולכת מעולם לעולם ובמשקל על פי סדר אור הישר, וכסף הוא מלשון כספיה ותשוקה שיש לכל עולם לצאת ממדרו בבחינת כלות הנפש בסוד אור חודר, ואז המה בסוד עליית העולמות ויכולים לקבל יותר משיעורם ומדתם.

' כמבואר בספה"ק שם משמאל (פר חיי שרה, תרע"ח) אלו דברי קדשו: במדרש תנחומא. זממה שדה ותקחנה זממה ונטלה שדה המכפלה ושם נקברה שנאמר ואחרי כן קבר אברהם את שרה. ויש לדקדק שקניית מערת המכפלה מפורש שהיתה לאחר מיתתה. ונראה דהנה יש להתבונן בענין מערת המכפלה מהו. ובמד"ר (פ' יח"ה) שכל מי שהוא קבור בתוכה בטוח ששכרו כפול ומכופל, ויש להבין הלשון שכרו כפול ומכופל מהו.

ונראה דהנה בזוה"ק (קפ"ט) תו אז דמלה שדה המכפלה ודאי מאן מכפלה ה' דבשמא קדישא דאיהי מכפלה וכלא קיימא כחד ובגינ' קאמר בארז סתום ה' מכפלה דלא היו בשמא קדישא את אחרא מכפלה בר איהי, עכ"ל. הנה מבואר שהיא דוגמא להתחברות שתי ה"ה"ן שבשם הוי" ב"ה יחד. וידוע דה"א ראשונה נקראת עלמא ועלמה והתחתונה נקראת עלמא ותאה.

וטעם הענין דמערת המכפלה יש לומר משום דבזוה"ק (קצ"א) שפתח יש לה למערה לגע', וגע' הוא באמצע העולם כבזוה"ק (פ' תצוה). והנה ידוע שכל פתח הוא מוצע בין הבית לבין החוץ ובש"ס שבת (י.) אחרים אומרים אסקופה משמשת כשתי רשויות בזמן שהפתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ. ואכ"כ מערת המכפלה יש לה ענין מוצע בין עולם שאנו בו לגע' והגע' עצמו הוא מוצע, ע"כ יש בה ענין החיבור והיא מחברת עלמא עלמא ותאה, ובה יבון שכל הקבור בה שכרו כפול ומכופל, שבזו"א כל מי שקבור בה איננה הקבורה לבד אלא שתי מערת המכפלה קולטוהו (ובדב"א היה ראש עשו נמי מונח בעספי דזינח) וזה לאות שיש לו שייכות למקום זה.

והיינו דהנה בש"ס ב"ק (ג' ע"ב) מבעה דא אדם דכתיב אם תבעיון בעיו, ופירש כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה דצורת האדם שיהי מחבר העולמות, אך אדם בליעל מחבר חיבור טוב ורע וזה אדם המזויק, וע"כ נקרא אדם מבעה ע"ש תפלה שהיא מחברת העולמות שזוהי צורתו ותכלית בריאתו שיהי מתפלל, ודפ"ח. ויש לה שני הדברים, כי צורת האדם לחבר את העולם התחתון להעליון ולזככו, וכמו שהלדי אדמ"ר הרי"ם זצלה"ה מגור השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם שיעשה מהם שמים, אך אדם בליעל מחבר להיפוך העולם העליון להתחתון, היינו לגשם את הרוחניות ולהשתמש בה בטנופא דהאי עלמא. וכבר ארחנו בזה במקום אחר, שחיבור תחתונים לעליונים נעשה ע"י שהוא בעצמו שכלו וגופו מחוברים וכאשר הם לאחדים, היינו שהגוף אין לו בחי' ותשוקה בעצמית אלא להיות נגמר מחובר להשכל, מזה נצמח נמי ששלשלת חייו הארוכים כולם מחוברין יחד בלי הפסק וכמ"ש רשב"י (זוהר ג' רפ"ח) כל יומין דאתקטרגו בהאי עלמא בחד קטריא אתקטרגו וכו', כל שניו העתים גורם שפעם יתגבר השכל ופעם החומו, אך זה שחומרנו בטל להיות עד ששב הוא והוא דבר אחד אי"כ לא שייך שיהי פועל בו שינוי העתים וכולי יומי בחד קטריא אתקטרג, איש כזה הוא שלמות צורת האדם, ובאשר הוא עולם קטן דוגמת העולם הגדול, כמו שהוא מחובר מכל צד וחלק הפחות בטל לנכבד כן נמי מחבר את העולם הגדול מכל צד תחתונים לעליונים ועלמא תתאה לעלמא עלאה ואיש כזה יש לו שייכות למערת המכפלה והיא קולטתה, וזהו עולם ששכרו כפול ומכופל, היינו בעלמא תתאה ובעלמא עלאה.

והנה במד"ר (פ' יח"ה) ידוע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהי' כשם שהם תמימים כך שנותם תמימים עד עשרים כבת ד' לנוי יכו, ובזו"א אין הפירוש הנוי הגשמי לבד אלא שהנוי הגשמי הוא רמז ודוגמא לנוי הרוחני שהגשם הוא צל לרוחני וכדמסיק י' שרה שהיתה תמימה במעשי', היינו כמו שהיתה בעצמה תמימה השכל והגוף לאחדים ויחדיו היו תמים אל ראשם להיות דבקים בשרשם, כן נמי ה' החומר צל לרוחני עד שהי' לה גם נוי הגוף בכל שנותי' שכשם שהם תמימים כך שנותם תמימים וכל יומי בחד קטריא אתקטרגו, וע"כ היתה לה שייכות למערת המכפלה כנ"ל להיותה דוגמא להתחברות עלמא עלמא ותאה.

ובזה יש לפרש מה שהאבות נקראו ישני חברון, היינו שלשון חברון מלשון חיבור, ויש לומר שנקראת כן בשביל מערת המכפלה שבה היא תכלית החיבור כנ"ל, וע"כ הקבור בה נמי איננו נפרד מנשמתו רק כמו אדם הישן שנשמתו עדיין מקושרת בו באמצעות קיסטא דחיותא דאשתאר בגוי.

מערת המכפלה - התערבות והתדבקות בפנימיות

ובשורש העליון

לאור הנ"ל מבואר בספרי החסידות¹ כי "מערת המכפלה" מורה באופן כללי על התקשרות העניין לשורשו למעלה וממילא על התעלות האדם אל פנימיותו ומהותו בשורשו, וכלשון הרה"ק בעל השפת אמת זי"ע²: "זוה מערת המכפלה התערבות והתדבקות בפנימיות ובשורש העליון, וכפי השתוקקת האדם כל ימיו להתדבק בשורשו, כך מכין

לעצמו מקום לאחר פטירתו"³.

לפי זה נתחדש בספרי החסידות - ובפרט בספה"ק מגן אברהם⁴ להרה"ק המגיד מטריסק זי"ע - כי השגת מעלת "גן עדן" המושגת על ידי "מערת המכפלה" אינה מוכרחת להיות רק על ידי המיתה הגשמית של הגוף דווקא, אלא הוא הדין שעל ידי מיתה רוחנית שהאדם ממית בעודו בחיים את יצירו ותאוותיו הגשמיים [על ידי ויתור על ארבע מאות שקל כסף - לעומת ד' מאות עלמי דכסופין⁵], יכול הוא על ידי

המעשים והמחשבות שהיו לשרה מיים היותה, ושהעלתה את עלמא תתאה לעלאה.

¹ כדאיאת בספה"ק שפת אמת (פר חיי שרה, תרמ"ז) בזה"ל: וכמו כן במקומות הצדיקים כמו שבחרו להם מערת המכפלה וכתבו חז"ל בית ועלי כלומר שהמקום הי' דבוק בשורש למעלה.

² ואלו דברי קדשו (פר חיי שרה, תרנ"ז): ועיקר התמימות הוא להיות דבוק בשורש העליון כמ"ש תמים תהי עם ה' אלקיך כי כל דבר שלמטה יש לו שורש למעלה, וכשהחלק שלמטה דבוק בשרשו הוא דבר תם ושלם. וזה תכלית עבודת האדם לידבק עצמו בשורש העליון. וזה עצמו מה שזכתה שרה למערת המכפלה שדרשו עלי זממה שדה ותקחהו. ובמדרש בנאי' מכפלה שמי שקבור בה שכרו כפול ומכופל. ובגמ' פליגי חד אמר ב' בתים זו לפנים מזו וח"א בית ועליי' על גביו. ומסתמא שניהם אמת דיש ג"ע לחתון ועליון. וכמו כן בג"ע עצמו ש חיצוניות ופנימיות. והכל תלוי בהכנת האדם בעוה"ז כפי מה שמרבר מעשיו להיות תוכו כבדו ומשתוקק תמיד להתדבק בפנימיות ובשורש העליון. כי לכל דבר יש שורש למעלה. ולבד זה גם למטה יש פנימיות בכ"ז כמ"ש בחכמה יסד אר"ץ. (ובאמת איתא דמרת המכפלה היא בחיי אות ה' שבשם ויש בה מליה ה' ויש ה' עילאה ותתאה) וזה מערת המכפלה התערבות והתדבקות בפנימיות ובשורש העליון. וכפי השתוקקת האדם כל ימיו להתדבק בשורש. כך מכין לעצמו מקום לאחר פטירתו. ועי"ז כתיב יתפלל כל חסיד כו' פרשט מצוא או קבורה. ושרה וזממה שדה כל ימי וזתה למקום מובחר מכל המקומות.

³ וראה מה דאיאת בספה"ק אמרי נועם (יום הילולא של כבוד א"א זצוק"ל בג מרחשוון וז"ל: וזה 'אם יש את נפשכם', כי דרך מערת המכפלה שם הוא מעביד כל הנשמות, ודרך שם נתקשר עד רום המעלות נשמת כל ישראל, ונתייחד בנפש עם י"ש. על כן נשקבשה את מערת המכפלה רמז דבבריו התקשרות נפש הישראלי אל בחינת חכמה, כבוד אבא יסד ברתא. וזהו ויתן לי את מערת, תיבת ויתן עולה הו"ה בחכמה" יס"ד אר"ץ.

⁴ וז"ל (פר חיי שרה): וזה וישקול אברהם לערפון את הכסף אשר דיבר באוני בני חת, הוא 'כסף' מלא שבגימי' כמנין 'אש' שהגביר עליו הדינים ולקח את המערת המכפלה מרשותו, ובה הגביר כח הקדושה סוד הארבעה עולמות אצילות בריאה יצירה עשייה שבסוד ת' עלמין דכסופין שמרומז בארבע מאות שקל כסף כנ"ל, ועל ידי זה עבר לסחר, כמו שאיאת (חסד לאברהם מעין ה' נה רמ) כי 'לסחר' בגימ' כמנין 'חצר' וכמנין 'אורח' ולגן שעשה מעבר דרך וארח ושביל להגן עדן, הן להגן עדן שהנשמות באים לשם אחרי השתקקותם מעולם הזה, והן להגן עדן שהוא על דרך עולמן תראה בחיין (ברכות יז).

⁵ כמבואר בספה"ק שם משמואל (פר חיי שרה, תרע"ב) וז"ל: עוד שם במדר"ת זממה שדה ותקחהו, זממה ונטלה שדה המכפלה. ולכאורה אינו מובן, שאחר מיתתה התחיל אברהם להשתדל בענין מערת המכפלה ובעודה בחיים לא השתדלה היא בזה כלום. אך להל"ל יבין דנה בזה"ל דאברהם מאות שקל כסף הם ארבע מאות עלמין דכסופין. ויש לפרש שלזכות לד' מאות עולמות דכסופין אי אפשר כי אם ע"י שורש מכסופין והנאות הדאי עלמא זוכין לעומתו בקדישה ת' עלמין דכסופין וארבע מאות שקל כסף הוא רמז לכסופין דהאי עלמא שנתן אברהם בעד מערת המכפלה.

ולפי האמור יבין מה שגילוי מערת המכפלה לאברהם הי' בשעה שהי' עוסק במצות הכנסת אורחים או במצות התפלה, כבזוה"ק (קפי"ו ע"ב) בגין דהוה רהיש אבתרי' דהוואו עגלא דכתיב ואל הבקר רץ אברהם וגו' והוואו בן בקר ערק עד היא מערתה ועאל אבתרי' וחמא נה דחמא, תו בגין דאיהו צלי כל יומא ויומא ורתה נפיק עד הווא חקל דהוה סליק ריחין עלאין ונחמא נהורא דגמית מגו מערתא וצלי תמן זכ'. כי ענין הכנסת אורחים הוא אומן התאחדות והתקרבות הנפרדים ומעורר דוגמא דידי' למעלה שהתחתונים מתקבלים מן העליונים, שהתחתונים הם דוגמת אורחים לגבי העליונים, וע"כ היא גדולה מקבלת פני השכינה שזו מלמעלה למטה לבד לתועלת עצמית, והכנסת אורחים גורמת קישור כל המציאות, ואע"פ לא השיגה על תועלת עצמית אור פני המלך חיים והפסיק להכניס את האורחים כמ"ש אד' אל נא תעבור וכפירשי', והשיגו בעיקר לתועלת כל המציאות כנ"ל, וע"כ זכה שנתגלה אליו מערת המכפלה מקום החיבור וההתחברות כנ"ל, וכן מה שאיאת בזה"ק בגין דאיהו צלי כל יומא, כי תפלה היא קישור העולמות כנ"ל, כפי ערך שהוא עצמו מתדבק ע"י תפלה שהיא קישור חיבור מלשון פתול' אלף שנתלתי וגו' ובהיפוך אתוןן שהוא צמיד פתול' וע"כ זכה למקום החיבור.

וזהו מה שאמרו ז"ל (ב"ב ט"ז ע"ב) שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין עוה"ב ואלו הן אברהם יצחק ועיקב, אברהם שנאמר וה' ברחך את אברהם בכל, ולמה לא נזכר זה כחבונן עד הנה. אך יובן עפ"י"ז מה שהידי"כ אבי אדומ"ר זצלה"ה כי מה שעוה"ב נקרא כל מפני שאז מתדבקיך בשורש והושרש כולל הכל, עכת"ד. וע"כ אחר שזכה למערת המכפלה שהיא התחברות עלמא עלאה ועלמא תתאה זכה לשורש שהוא כולל הכל.

והנה בזה"ק שאברהם ושרה הם נשמה וגוף. והיינו ג"כ ששניהם היו שלמים בגוף ונשמה, מ"מ עיקר עבודת אברהם הייתה להמשיך חסדים מלמעלה למטה ועי"ז איחה את כל באי העולם ומגיייר את האנשים, ושרה הייתה עיקר עבודתה מלמטה למעלה להמשיך את תשוקת התחתונים לעליונים, וזהו שהייתה מגייירת את הנשים. הצד השווה שבהם שהיו מחברים את העליונים והתחתונים יחד ושניהם זכו למערת המכפלה שהיא מקום החיבור, אך באשר הוא פתח ג"ע החיבור מלמטה למעלה. וזהו ההפך בין מערת המכפלה למקום המקדש ששם מלאכי אלקים עולים ויורדים בו שהוא חיבור מלמטה למעלה ומלמעלה למטה כמו שכתבנו במק"א, ובמערת המכפלה מצינו רק חיבור מלמטה למעלה לכל הנשמות העולות לעולם העליון עולות דרך מערת המכפלה. ע"כ מתקבל מוקם זה ביותר לשרה שזו היא מדתה ביותר, ואברהם שנתגלה אליו המקום הוא ימי ע"י מצות הכנסת אורחים או תפלה כנ"ל שהיא התדבקות ממטה למעלה, ועיקר מדה זו מתייחסת לשרה. וזהו מאמר המדר"ת זממה שדה ותקחהו ששרה בכל ימי היתה עבודתה בחד קטורא לחבר תחתונים לעליונים ה' שדה אשר ברכו ה' להתחבר לעלמא עלאה וזו הייתה כל מחשבתה וזו היא זממה מלשון מחשבה, ע"כ זכתה להקבר בה כנ"ל וזה ותקחהו. וזהו שמאריך בלשון כפול זממה ונטלה שדה המכפלה כי נטלה הוא לשון הגבהה כמ"ש (ישעי' ס"ג) וינטלם וינשאם, והיינו שהיא הייתה מנבחת את השדה אשר ברכו ה' עלמא תתאה לעלמא עלאה. וזהו פירוש ותקחהו כי הוא לשון הגבהה כמ"ש ולקחתם לכם, ובדברי חכמים (ספח מ"ב) מדאגבי' נפיק ב', ושם נקברה שנאמר ואחרי כן, היינו אחר כל

זה להגיע אל בחינת "גן עדן" כבר בעלמא הדין - בבחינת "עולמך תראה בחייך" - "שעשה מעבר דרך וארח ושביל להגן עדן, הן להגן עדן שהנשמות באים לשם אחרי הסתלקותם מעולם הזה, והן להגן עדן שהאל על דרך עולמך תראה בחייך"¹⁰ [ראה באריכות במאמר "גן עדן" ח"א

תשפ"א].

ולכן אף מצינו בספה"ק נועם אלימלך" ובעוד ספרי קבלה"י וחסידות"י כל כי התפילות שמתפללים ישראל עוברות דרך מערת המכפלה - דהיינו דרך האבות הקדושים הקבורים שם שתיקנו התפילות והם מצויים וחקוקים בכל איש

ובזה יש ליתן טעם למה לא השתדלו בדבר מערת המכפלה עד עתה, ובוזה"ק נתן טעם שלא ירגיש עפרון במעלתה ולא ירצה למררה. ולפי דרכנו יש ליתן עוד טעם, כי אחר העקידה שהבחין שהוא מוסר כל חמדתו ותשוקת לבבו להשי', שהרי תכלית חמדתו ותשוקתו והי נונע לבחי' יחידה שבנפש, כמ"ש את יחידך, אז ידע בנפשו שראוי להשיג את מערת המכפלה שיש בה ענין ת' עלמין דכסופין, דבעינן למימר לקמן, ועתה יצליח בידו כי כבר מסר כל תשוקתו עוה"ז להשי' ויש לו להשיג דוגמתו בקדושה כנ"ל.

ולזה הענין הוא מערת המכפלה, ובוזה"ק שרומז לכפל הה"ן שבשם הוי"ב בה ושם הוא פתח אל עדן כמו שאיתא במדרשות וקבורים בה ד' זוגות, ובמדרש שיוסף אמר מקובלני שאין נכנס להמערה אלא ד' זוגות, הרי שלא במקרה הוא זה, והיינו טעמא שדמי היו ארבע מאות שקל כסף, כי מספר עשרה הוא שלימות המספר ביחידות, והשלימות השני' הוא מספר מאה, וע"כ מספר מאה יש בו שתי שלימות המספר וע"כ הוא רומז לזוג, ולעומת ד' הזוגות הקבורים בה הי' מחייה ד' מאות לעומת ת' עלמין דכסופין. והנה לפי דרכנו **שה הענין לבוא אל תשוקת הקדושה ע"י שפורש מתשוקת עוה"ז והי מעלת שרה ויסודה והיא השפיעה זה הענין אף לזרעה אחי', ואף עתה עד היום הענין זה מתייחס אלי' כי היא המציאות.** וע"כ יש לומר כי גם אברהם נטל בחי' זו משרה וע"כ כל מה שפעל אברהם בחי' זו הכל מתייחס אלי', וע"כ יצדק לומר זממה שדה ותקחנה כנ"ל.

עוד כתב שם (פר' משפטים ושקלים, תר"ס): וידוע עוד שראש הקילקול נמשך מס"ם שמרד וג'מיטריא אטויתו' (לכך ממוזית אל שהוא קדושה שעתיד להפיר ממנו) הוא מאה, וע"כ ארבע פעמים היא התפשטות כחותיו, והם ארבע מאות איש שהלכו עם אברהם, וע"כ למירוק הלאה כחיותיו היו נזקקים לארבע מאות שנות הגלות, וכבר דברנו בזה, וכן יש ליתן טעם על מספרה של למירוק גם הלב המושך לתאוה רעה, **כי ידוע שיש ארבע מאות עלמין דכסופין והזניכן להם שוב אין בהם שום תשוקה ותאוה אחרת ושום תפיסת מקום כלל וכלל, וכבר זכה בהם אצ"ה תמורת ארבע מאות שקל כסף שנתן לעפרון וחטא מכירת יוסף היו כי ישראל זוכין להם ירושה מאצ"ה,** וע"כ נגזרו ד' מאות שנה גלות למרק החטא ההוא כדי שיוכז לד' מאות עלמין דכסופין, ושוב לא הי' ענין תאות חיצונית שום מקום אצל ישראל כלל, וכמו שיהי' הענין לעיתיד שיתבטל יצ"ר מהעולם.

אף באשר ישראל לא יצרו כח לסבול הגלות כל הד' מאות שנה כי היו במ"ט ש"ט ולא יכלו להתמהמה, ע"כ לא נגמר המירוק בשלימות הן מחטא המתיחס לשכל והן מחטא המתיחס ללב. ומ"מ יש שניו בין זה לזה, דע"כ פ' באתון ר"י שנה שריו בצפירים, מחטא המתיחס ללב הוא חטא התאוה נמצאו ישראל שלמים ולא נחשדו ישראל על העריות, גן נעול אלו הנקבות גל נעול אלו הזכרים, ואתת היא ופרסמה הכתוב ואף היא היתה סבורה שהוא בעלה, וע"כ אף שלא זכו לתכלית המירוק ע"י ת' עלמין דכסופין באשר לא שלמו את כל הד' מאות שנה, ומ"מ זכו ששוב לא הי' לכחות הרעים לתקוף אותם בכח להמשיכם לתאוה.

עוד כתב שם (פר' שקלים): **דא הוא כסופא רבתיא דאינון עלמין וכסופין ארבע מאות שקל כסף ד' מאות עולמות והנאות וכסופין, והפירוש אצלי שח"ו לומר שאברהם מסר לעפרון ד' מאות עלמין דכסופין, אלא באשר הם רם ונשא וגבה מאד ואין דרך לזכות בהם מפאת גבהם ומעלתם אלא כמה שמניח הנאות וכסופין דהיי עלמא בא לעומתם לזכות בקדושה לת' עלמין דכסופין, כידוע בזה"ק שמשלם כל שבחור מסטרא דמסאבא בא לעומתו**

לסטרא דקדושה, ובכן הד' מאות שקל כסף ששקל אברהם לעפרון היו דוגמא ופועל דמיוני שנתן כל ניסופין והנאות דהיי עלמא המרומז בכסף שהוא אהבה עבור דוגמתו בקדושה, ע"כ זכה אצ"ה בד' מאות עלמין דכסופין ולזרעה אחי' נפש ישראל באהבה באכ"י שבשמים, ע"כ כל עוד שאינו חוטא ד' מאות ימים רצופין אינו נעתק משרוש ד' מאות עלמין דכסופין, וכבר או במטע לעתים קרובות או רחוקות תתפעם רוחו בקרבו בהתעוררות אהבה כ"א לפי דרגא דילי', וזה מוציא מאהבות חיצוניות מסת התעוררותו ואינו מניחו ליפול בשער הני דקליפה, ולפי השערתי שער הע' הן בקדושה והן להבדיל בטומאה הוא שלימות ד' מאות עלמין דכסופין, ואת זה לעומת זה עשה אלקים, וכמו ששער הני דקדושה הוא יסוד נועם ומתיקות דקדושה, כן לעומתו בטומאה הוא יסוד ושרוש האבות חיצוניות ומשם שורש עשו וד' מאות איש זעמך.

וראה עוד מ"מ ש"כ הרה"ק ז"ל צדוק כהנא מלובלין ז"ל בספה"ק ליקוטי אמרים (תות 1 וז"ל): והתחיל מלידת יצחק שהוא הראשון שנולד משרוש טוב מלידה מבטן ישראל ונימול לשמונה ממנו התחיל הביורורים לברר השם ישראל ואזרחיות שלהם ושאינם גרים באמת, והזמן הקצוב לזה בחכמת ה' יתברך ארבע מאות שנה שמספר זה הוא הראוי לבירור קנין דבר שיהיה נחלה, וכמו שנאמר מספר זה גם כן בקנין מערת המכפלה ארבע מאות שקל ואמרו ז"ל (בראשית רבה ב"ח, ח) כמה קולמסין שמתברין לברר מקחו של צדיק וכו', פירוש כי ענין ארץ ישראל שמויחדת לנחלה לישראל כמו שישראל נחלת ה' יתברך והכל אחד, כי כל דבר בעולם ושנה ונפש כמו שכתב בספר יצירה (פרק ה') ונגד קדושת הנפשות דבני ישראל היא קדושת המקום דארץ.

¹⁰ לש' בספה"ק מגן אברהם הני"ל.

¹¹ ואלו דברי קדשו (פר' ויחזק): **אצטא בספרים ההתפילות עולות למעלה דרך מערת המכפלה והוא מעורר את האבות והיינו עם הפנימיות של אדם כפי מדרגתו** דהיינו אם יש לו מדרגת נפש והוא מתפלל עם פנימיות נפשו הוא מעורר הנפש של אבות ואם יש לו מדרגת רוח הוא מעורר הרוח שבאבות. ¹² ילקוט ראובני פר' חיי שרה בשם מגלה עמוקות אופן רמט; יונת אלם לרמ"ע מפאנו פרק טו.

¹³ ראה בספה"ק תפארת שלמה (פר' יתרו): והוא שכ' (תהלים קט, ק) מזקנים אבתונן, כי אהה כן ענין קבלת התורה היא באה ע"י כוחות האבות הקדושים כי משולד אלם שנתן שכל האלפים תורה והוא שכתוב בו (בראשית ב' 7) ואת הנפש אשר עשו בחרן ומתרגם דשעידו ואלהותה כי ממנו התחיל שיעבודא דאורי' והוא היה כלול כל ס' רבוא נשמות ישראל ושיעבודם לאורייתא כולם כאחד בקרבו כמ"ש בו (שם כו, ה) וישמר משמתי מצותי חקותי ותורותי. וכן היה ביצחק ויעקב והוא שכתוב באתון תורה (דברים ד, לו) ותחת כי אהב את אבותיך ויבחר בזרעם אחריהם כי כל האבות היו בשעת קבלת התורה וכן כל הקדושות וכן כל הישועות של ישראל כולם עובדים דרך מערת המכפלה כמבואר בזה"ק, והוא שכ' (שמות א, 1) וראו אל האבות תחלה ואח"כ (שם 4) אמור לבני ישראל והוצאתי וגאלתי ולקחתני כי על ידי האבות עובדים כל הישועות וכמס"א (בתפילת שחרית) בעבור אבותינו שבתחו בך ותלמדם חוקי חייך כן נתחנו ותלמדנו. פי' בעבור אבותינו שבערו ע"י אבותינו כנ"ל. והוא שאנו אומרים (שם) על אבותינו ועלינו על בנינו ועל דורותינו על אבותינו באה תחלה הקדושה של דבריו חיים וקיימים ומהם בא עלינו ועל בנינו. וזה (שם) אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב וכו' וזכור חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם כל הגאולה וישועה מן האבות בא לבני בניהם.

שיתנהג לפיהם.

וכמו שאיתא בפרקי דרבי אליעזר^{כא} שראשו של עשו היה מונח ונקבר בתוך מערת המכפלה, בסוד "רישיה דעשו בעיטפיה דיצחק אבוי"^{כב}, וביארו ספרי החסידות^{כג} על פי מה שפירש הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א את הפסוק^{כד} "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו" כי חלקי הקדושה של עשו היו רק בראשו ובשכלו היה מהרהר בתשובה - ולכן הוא נקרא בחז"ל "ישראל מומר" משום שנוולד ליצחק שהיה נימול לשמונה^{כה} - אלא שלא היה בכוחו להוציא זאת מן הכוח אל הפועל, כי הדברים לא השפיעו על מידותיו

ישראל^כ, והיינו כי מקום זה מיועד להיות אמצעי וצינור להמשיך שפע ומוחץ מלעילא לתתא ולחבר בין עלמא דאתגליא לעלמא דאתכסיא.

"רישא דעשו בעיטפיה דיצחק" - במערת המכפלה

אולם כבר איתא בספרי החסידות דעל מנת שיזכה האדם לקבורת החומר והתאוות שלו ב"מערת המכפלה" לא די לזה שיחשוב האדם ויתבונן בזה בשכלו ובמחשבתו בלבד, אלא צריך שיהיו הדברים מוקבלים אף על ליבו ורוחו עד

עכ"ד. וי"ל שלו נמי נפרד ראשו מלבו שראשו מונח במערת המכפלה רישי דעשו בעטפי דיצחק, ולעומת זה הי נמי נפרד משרשו למעלה, כי כל דבר למטה יש לו שורש למעלה והוא נפרד ממנו וכענין שבזוה"ק (ח"ב מ"ח ע"ב) בפסוק ויסר את אופן מרכבותיו, עיי"ש.

וכן כתב בספ"ק שפת אמת (פר תולדות, תרמ"ד): בפסוק ועתה שא נא כליו. י"ל כי יצחק אבינו ידע מעשה עשו. אך רצה להשיבו בתשובה. ועתה לשון תשובה. ואם הי נגמר כן הי מעלה כל הכלי ציד לה' והי תיקון השלם. וזה שא נא כליו כו'. כי בודאי הכל הי יפה בעתו כי רצון יצחק הי לתקן כל צד הגבורה והקליפה. אך כי אין העולם יכול להתקיים במדה"ד. וכתבנו במ"א כי כך צריך להיות הרצון לתקן במדה"ד ובפועל צריכין לשותף מדה"ר. לכן לא נגמר בפועל מחשבת אבינו יצחק. ואפשר כי עשו עצמו נמי הי מהרהר בתשובה. אך לא הי יכול להוציא מכה אל הפועל. לכן כ' חז"ל כי ראשו של עשו מונח במערת המכפלה כ"ל שהי' לו רצון לשמים. וזה פעל יצחק במחשבתו אך כמעלה לא הי צריך להיות כן.

^{כז} בראשית כה כח.

^{כח} כמו שביאר הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספ"ק ליקוטי אמרים (אות טו) זול"ק: כי עשו נקרא בפרק קמא דקידושין (י"ח) ישראל מומר כי בא מיצחק שנימול לשמונה ונקרא כבר בשם ישראל, וכמו שאמר ז"ל (בראשית רבה ס"ג, ג) דיצחק נקרא ישראל, ויש בו שורש מישראל וכמו שאמר ז"ל (תרגום יונתן ויחי ב' י"ג) דראשו נקבר במערת המכפלה בעטפיה דיצחק.

וכן כתב בספרו פוקד עקרים (אות ד) זול"ק: ומכל מקום גם בהם היה שאין ראוי אלא שנקרא ישראל מומר בקידושין (י"ח) שהיה בו שורש יהדות מלידה דעל כל ראשו נקבר במערת המכפלה בעיטפיה דיצחק (תרגום יונתן ויחי ב' י"ג) עיין שם הציטובים דיצחק רבי זנפשות רבי עקיבא רבי מאיר שורשי תורה שבעל פה דהמשניות יסוד תורה שבעל פה סתם משנה רבי מאיר וכולהו אליבא דרבי עקיבא כנודע, ועל כן גם בו היה קצת אחיזה לדברי תורה ומכל מקום סוף סוף היה פסולת גם כן, ושלימות התורה היה ביעקב אבינו ע"ה שמתנו שלימה שהוא שלימות מדת אמת זו תורה, ומכל מקום מסיטרא דגבורה נפקא כבר החיל שורש היציאה ביצחק.

וכן כתב בספרו פרי צדיק (לחנכה, אות יא) זול"ק: ואמנם גם בזה עצמו אין עוד ביורו, כי הלא נמצא גם מיצחק פסולת שיצא ממנו עשו שעל הגוון היה בו גם כן החכמה דתורה שבעל פה וכמו שנאמר ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ואיתא מהאריז"ל דהיה בו ניצוצי הקדושה של נפש רבי מאיר דסתם משנה כותיה שהיה שורש תורה שבעל פה ויצא מזרעו מגירון (כמו שאמר גיטין י"ג) וזה ענין מה שאיתא (תרגום יונתן פרשת ויחי) דרישיה דעשו אתנח בנו עיטפיה דיצחק ונקבר ראשו במערת המכפלה עיין שם. והוא נקרא (קידושין י"ח) "ישראל מומר. כי הוא נולד מיצחק ורבקה ואחר שנימול יצחק לח' שמורה על שורש יהדות.

^כ כמש"כ בספ"ק אמרי אמת (שבת שובה, תרצ"ד) זול"ק: איתא בשפ"א בשם החידושי הרי"מ ז"ל דהפותח שער לדופקי בתשובה היינו האבות. האבות הם דופקי בתשובה בכל לב יהודי, בשערי הלב, שעורין דלבא, כי נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ ואי' בזוה"ק דקאי על האבות, האבות מסייעים, לכל אחד יש חלק, כח, משוה, מן האבות, ג' החללים בלב הם כנגד הג' אבות, אי' שהתפילות עוברות דרך מערת המכפלה היינו כדי שיתעלו, האבות תקנו ג' תפילות וכשמתפללים באמונה נכונה יש לנו דביקות באבות, אי' שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי וכו' ואי' דיגיעו הוא לשון נגיעה ואי' הבורח בדרכיהם והעושה כמעשיהם וכו', כי שחורה אני ונאווה ואי' שחורה אני במעשי ונאווה במעשה אבותי, מעשה אבותי היינו החלק שיש לאדם מהאבות אע"פ שאין לו משלו כלום, החטא פוגם גם באבות ועל זה עשו האבות תשובה כל ימי חייהם שלא יהיה עיכוב ומשום כך הם דופקי בתשובה, אי' קרוב ה' לכל קוראי יכול לכל ת"ל לכל אשר יקראוהו באמת, האבות הם יקראוהו באמת, הם תקנו ג' תפילות, ועי"ז כל אחד הוא קרוב ומתקיים קרוב ה' לכל קוראי, כי קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי, ר"ת יראת, מפתחות החיצונות, פתיחת שער שנבוא לתוך הפנימיות.

וכן מביאר בספ"ק אגרא דכלה (דף ת"ע, מגלה) בזה"ל. וכן ג' תפלות שתיקנו בכל יום אבות העולם לקבלי ג' קטרין, שאין תפלה שלנו נשמעת, אלא כשעולין דרך מערת המכפלה ששם ג' אבות.

^{כא} פרק לט.

^{כב} תרגו" בראשית נ יג.

^{כג} ראה בספ"ק שם משמואל (חנוכה, ליל ו' ר"ח סבת) זול"ק: והנה הגיד המגיד הקדוש הרבי ר' בער זצלה"ה בפסוק (בראשית כ') כי ציד בפיו, דהיינו שכל הנשמות וחלקי הקדושה שהיו ניצודים אצל עשו של הכל הי' בפיו לבד והיינו בראשו ולא נכנסו ללבו כלום, וע"כ ראשו מונח במערת המכפלה בעיטפי דיצחק, והוסף לומר שהי' משמר את לבו שלא תיכנס בו אחת מאלה שלא יעוררוהו להטיב מעשיו.

עוד כתב שם (חנוכה, יום ב' ד"ח סבת): והנה כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה אמר רמז לר"ח סבת (הבוקר ג') מחצת ראש מבית רשע, היינו כי סבת הוא מירחין דעשו כנודע, וראשית חודש זה הוא בכלל ימי חנוכה ימי נסים, היפוך מירחין דעשו, והנה נמחץ ראשו ונשאר לעשו גוף בלא ראש, ודפ"ח"ו. ולפי דרכנו יש להוסיף בזה דברים, דהנה ידוע שעשו בראשו היו לו נשמות גבורות מאד, כי ראשו הי' מורשש בקדושה עליונה, וע"כ ראשו מונח במערת המכפלה, וישא דעשו בעטפי דיצחק, והנה למחוך ראשו בשרשו קשה מאד, אלא בזמן הזה שהוא מסוגל לקפיצה עד ראשו של עשו וכשזה קם זה נופל ומוחצין ראשו ונוטלין ממנו הראשית ונשאר גם הוא לאלקינו.

עוד כתב שם (פר ויחי, תרע"ח): וכמו שהגיד הרה"ק ר"ב זצלה"ה מפרשיסחא על עשו שהי' משמר את לבו שלא תכנס בו שום הארה מהשכל שבראשו,

ומעשיו אלא נשארו בשכלו ובמחשבתו לבדי^כ, ולכן רק ראשו נקבר ב"מערת המכפלה"^כ.

^כ וראה מש"כ בספה"ק אמרי נועם (לחודש כסלו) וז"ל: ומחמת כי הגמל יש לו סימן טהרה בראשו כי הוא מעלה גרה, והחזיר יש לו סימן טהרה בעקב, כי מפריס פרסה, על כן נפל ראשו של עשו אל מערת המכפלה, וגם בעקב אחזה ידו של יעקב, כי שם בראשו ובעקב נתברר הטוב שבו להעלות אל הקדושה.

^כ כמש"כ בספה"ק שפתי צדיק (פר' שקלים): אולי הפירוש שהראש תמיד חושב מחשבה טובה, רק שיגיע לידי מעשה קשה, כענין שמצינו אף בעשו שבעת שרצו להכניס יעקב אבינו ע"ה למערת המכפלה בא וערער, והרגו חושים ונזרק ראשו להמעה, אף שכל גופו לא הי' ראוי, הראש הי' ראוי, מכל שכן ישראל בוודאי הראש שלהם תמיד טוב.

כל המאמרים - שנת תשפ"א

פרשת קרח	פרשת תצוה	פרשת בראשית
מאמר "הקטורת"	מאמר "רזא דגלגולא" ח"ג	מאמר "גן עדן" ח"א
פרשת חקת	פורים	פרשת נח
מאמר "טעמי המצוות"	מאמר "משתה היין"	מאמר "גן עדן" ח"ב
פרשת בלק	פרשת כי תשא	פרשת לך לך
מאמר ה"דעת"	מאמר "נקודת אנכי"	מאמר "גן עדן" ח"ג
פרשת פנחס	פרשת ויקהל פקודי	פרשת וירא
מאמר "כעס וקנאות"	מאמר "ולא יהיה בהם נגף"	מאמר "נבואה ורוח הקודש"
פרשת מטות מסעי	פרשת ויקרא	פרשת חיי שרה
מאמר "מחשבה דיבור מעשה"	מאמר ה"קרבנות"	מאמר "חומר וצורה" ח"א
פרשת דברים	פרשת צו	פרשת תולדות
מאמר ה"תוכחה"	מאמר "תרומת הדשן"	מאמר "חומר וצורה" ח"ב
פרשת ואתחנן	חג הפסח	פרשת ויצא
מאמר "עולם שנה נפש"	מאמר "הכשרת כלים"	מאמר "חומר וצורה" ח"ג
פרשת עקב	מאמר "והגדת לבנך"	פרשת וישלח
מאמר ה"תכלית"	מאמר "גאולת הדיבור"	מאמר ה"מלאכים" ח"א
פרשת ראה	פרשת שמיני	פרשת וישב
מאמר "עולם חסד יבנה"	מאמר "קיץ וחורף"	מאמר ה"מלאכים" ח"ב
פרשת שופטים	פרשת תזריע	חנוכה
מאמר "י"ג מידות של רחמים"	מאמר ה"התעוררות"	מאמר "אור הגנוז"
פרשת כי תצא	פרשת מצורע	פרשת מקץ
מאמר ה"תשובה"	מאמר "איך למעלה מעונג"	מאמר ה"חלומות"
פרשת כי תבוא	פרשת אחרי	פרשת ויגש
מאמר ה"ראשית"	מאמר "נצח והוד"	מאמר "כל ישראל ערבים"
פרשת נצבים	פרשת קדושים	פרשת ויחי
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"א	מאמר "העלאת המידות"	מאמר "נצחיות התורה"
ראש השנה	פרשת אמור	פרשת שמות
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ב	מאמר "תיקון הימים"	מאמר "קדושת היסוד" ח"א
מאמר "תקיעת שופר"	ל"ג בעומר	פרשת ורא
פרשת וילך	מאמר "רבי שמעון הולך אחר	מאמר "קדושת היסוד" ח"ב
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ג	הפנימיות"	פרשת בא
יום הכיפורים	פרשת במדבר	מאמר "קדושת היסוד" ח"ג
מאמר "כל נדרי"	מאמר "עייגולים ויושר"	פרשת בשלח
מאמר "כיסוי הדם"	חג השבועות	מאמר ה"שירה"
פרשת האזינו	מאמר "תורה לשמה"	פרשת יתרו
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ד	פרשת נשא	מאמר "צדיקים ובעלי תשובה"
חג הסוכות	מאמר "פרשת סוטה"	פרשת משפטים
מאמר "הידיעה והבחירה" ח"ה	פרשת בהעלותך	מאמר "רזא דגלגולא" ח"א
מאמר "שירת הסוכה"	מאמר "קברות התאוה"	פרשת תרומה
מאמר "שמיני רגל בפני עצמו"	פרשת שלח	מאמר "רזא דגלגולא" ח"ב
	מאמר "התבודדות והתכללות"	

נכתב ונערך ע"י הרב חיים פנחס הורוביץ שליט"א | לתרומות והנצחות, ניתן לפנות לטל': 76879692 | תרומות ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל 17 סניף 732 מס' חשבון 054-8461619
ע"ש "בית אשר ורבקה" (ע"ר) | לכל ענייני הגיליון, שאלות והערות, קבלת הגיליון באימייל, ניתן לפנות לכתובת אימייל: 2088014@gmail.com | ת.ד. זכרון יעקב 10/18 י-ם